

TEKSTI: TIMO SORMUNEN KUVAT: MEERI UTTI

Hyvishakkeri tulppaa tietoturva-aukkoja

LAURA KANKAALA SUUNTASI AIKANAAN LUKION JÄLKEEN HOIVA-ALALLE, MUTTA PÄÄTYI LOPULTA OPISKELEMAAN TIETOJENKÄSITTELYÄ. NYT TYÖPÄIVÄT TÄYTTÄVÄT ASIAKASYRITYSTEN TIETOTURVAPULMISTA, SEMINAARIESITELMISTÄ JA OMISTA PODCASTEISTA. ”LARPAN” MISSIONA ON TEHDÄ INTERNETISTÄ PAREMPI JA TURVALLISEMPI PAIKKA SEKÄ KANNUSTAA NUORIA NAISIA TIETOTEKNIIKAN TARJOAMILLE URAPOLUILLE.

Hakkeri-sana herättää helposti mielikuvan nuoresta miehestä, jonka pakkomielteenä on murtautua tietyn yrityksen tai julkisyhteisön tietojärjestelmään.

Heitä löytyy hakkerijoukosta edelleen, mutta yksittäisten tekijöiden sijaan taustalla on entistä useammin järjestäytyntä rikollisuutta ja jopa valtiollisia toimijoita.

Samalla on toisaalta kasvanut myös tietoturva-aukkoja tulppaavien ja nettirikollisia metsästävien ”hyvishakkereiden” joukkue. Yksi heistä on helsinkiläinen Laura ”Larppa” Kankaala, joka on kansantajuisella ja arkisella lähestymistavallaan noussut nopeasti tietoturva-alan kysytyimpien konsulttien joukkoon.

Kankaalaa on ajanut eteenpäin halu rakentaa internetistä nykyistä turvallisempi ja helppokäyttöisempi. Samalla on tullut ratkottavaksi myös tietoturvaan liittyviä haasteita.

Vaikka tietoturvakonsultin ura on ollut nopea ja nousujohteinen, on sen alku hieman poikkeava: heti lukion jälkeen Kankaala näet suuntasi hoiva-alan opintoihin.

Jo peruskouluvuosina alkanut tietokone- ja peliharrastus veti kuitenkin lopulta pidemmän korren ja Kankaala päätti vaihtaa ensimmäisen vuoden jälkeen opintosuuntaa tietojenkäsittelyyn.

”Alojn tehdä nettisivuja jo ala-asteella ja halusin kokeilla, miltä siihen asti hieman etäiseltä tuntunut it-ala mahtaisi tuntua. Ja hyvin se on maistunut”, Kankaala naurahtaa.

Vastaamo soitti herätyskelloa

Kankaalan arkista työsarkaa on ratkoa yritysasiakkaiden tietoturvaaukkoja ja rakentaa asiakkailleen strategioita, joilla riskejä taklataan jo ennakkolta.

Hakkeroinnista hän kertoo kiinnostuneensa opiskeluvuosina, kun siihen tarjoutui erillisen kurssin myötä mahdollisuus.

”Samalla aloin treenata sitä myös itsekseni”, Kankaala kertoo.

Hyvishakkerille onkin ollut viimeisen parin-kolmen vuoden aikana kasvavaa kysyntää. Korona-aika ja etätö ovat lisänneet tietoturvariskejä ja herätyskelloja ovat soittaneet myös muutamat isot tietomurrot lunnasvaatimuksineen.

Tuoreimmat esimerkit ovat kesällä julkisuuteen tulleet

Wärtsilän ja STT:n tietomurrot, joiden takana oli sama hakkeriryhmä.

”Todellinen herättäjä oli taannoinen Vastaamon tapaus, joka osoitti järjestelmien haavoittuvuuden. Samalla se antoi esimerkin, että tietomurto voi kaataa koko yrityksen”, Kankaala muistuttaa.

Prosessit ja vastuut kuntoon

Pandemia-aikana hakkerit olivat aiempaa aktiivisemmin etätöläisten kimpussa. Nyt pandemia on jo helpottanut, mutta kyberrikolliset eivät suinkaan lepää – päinvastoin.

”Etätö on ollut kaikille iso muutos. Nyt palaillaan takaisin työpaikoille ja moni saattaa miettiä, että toimistoympäristössä ollaan paremmin turvassa. Se ei kuitenkaan anna mitään syytä tinkiä omasta tarkkuudesta”, Kankaala painottaa.

Suomalaisten tietämys ja ymmärrys tietoturvariskeistä on lopulta kohtuullisen hyvä. Suurimmat riskit liittyvätkin usein prosesseihin ja vastuunjakoon.

**”ETÄTÖ ON OLLUT KAIKILLE ISO MUUTOS.
NYT PALAILAA TAKAISIN TYÖPAIKOILLE
JA MONI SAATTA MIIETIÄ, ETTÄ
TOIMISTOYMPÄRISTÖSSÄ OLLAAN PAREMMIN
TURVASSA. SE EI KUITENKAAN ANNA MITÄÄN
SYYTÄ TINKIÄ OMASTA TARKKUUDESTA”**

Missä organisaation kannalta elintärkeitä tietoja säilytetään ja kenellä on niihin pääsy? Kuka vastaa siitä, että kaikki päivitykset ovat varmasti ajan tasalla? Kehen tai minne otan yhteyttä, jos havaitsen jotain epäilyttävää, saan epämääräisen viestin tai ehdin klikata sen auki?

”Näistä löytyy edelleen valitettavan usein harmaita alueita. Kun järjestelmät ovat riittävän helppokäyttöisiä ja vastuunjako selkeää, ei kenenkään tarvitse kokeilla esimerkiksi salasanojen kohdalla oikopolkuja. Se on olenainen osa tietoturvaa.”

Miehiset mielikuvat edelleen rasisiteena

Monen muun toimialan tavoin ICT-sektori kärsii kroonisesta työvoimapulasta. Tilanteeseen ei näytä olevan luvassa nopeaa helpotusta, vaikka toimialan kasvu- ja työllisyysnäköymät ovat kiistatta valoisat: digitalisaatio etenee ja sen tarjoamat ratkaisut rantautuvat entistä laajemmin eri toimialoille.

Alalle on yritetty houkutellessa myös lisää naisia, mutta

isompaa invaasiota ei oppilaitoksissa ole vielä nähty. Suunta on toki verkkaisesti parempaan päin.

Tilanne harmittaa myös Kankaalaa, jonka mukaan naiset saattavat vierastaa tietoteknisiä aloja vanhojen, jo vuosittain vaihteessa rakentuneiden mielikuvien vuoksi. Työ kuvitellaan kovatahtiseksi, stressaavaksi ja edelleen myös varsin miehiseksi.

”Voin toki tunnustaa, että itselleni ja monille muillekin alan ammattilaisille tämä on eräänlaista kutsumustyötä, jossa ei kelloa aina katsota. Silti myös muutosta tarvitaan ja sitä saadaan uusien osaajien, asenteiden ja naisten kautta”, Kankaala tähdentää.

Tieturva-ala tarjoaa edelleen myös paljon mahdollisuuksia kasvuyrityksille.

”Tietoturva tarvitaan kaikkialla, missä vain on tietokoneita ja tietoteknisiä laitteita. Se voi olla myös oheistuote, kun

vanhoja järjestelmiä modernisoidaan tai käyttäjille tarjotaan aiempaa helpompi tapa tehdä asioita turvallisesti”, Kankaala muistuttaa.

Samalla hän heittää vastuupalloa myös vanhempien ja sukulaisten suuntaan: Jos tuore ylioppilas ilmoittaa suuntaavansa vastoin lähipiiriin ennako-odotuksiaan tietotekniikan pariin, tuota päätöstä pitää kummastelun ja käännytysyritysten sijasta tukea ja kunnioittaa.

Entä hoiva-ala? Millaisia mietteitä vähän yli kolmekymppisellä tietoturva-ekspertillä on alkuperäisestä nelma-ammattista?

”Sekin on kutsumustyötä ja arvostus hoitoalan ammattilaisia kohtaan on koronan myötä vain kasvanut. Toivottavasti tuon työn arvo saataisiin näkymään myös heidän palkkassaan.”

Laura Kankaala

KUKA: Laura Kankaala, kotipaikka Helsinki

Tietoturvarikollisia paljastava hakkeri, tietoturvakonsultti ja -tutkija. Työkennellyt WithSecuressa ja F-Securressa

KOULUTUS: Koulutukseltaan tietotekniikan tradenomi

HARRASTUKSET: Videopelit, podcastaaminen ja kuntoilu